

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาประเด็น “เพศหญิง-ความเป็นหญิง-พื้นที่ส่วนตัวในบ้าน” และ “เพศหญิง-ความเป็นหญิง-พื้นที่สาธารณะ-นอกบ้าน” เพราะผู้วิจัยเชื่อว่าภายในตำแหน่งแห่งที่และการครอบครองพื้นที่ของเพศหญิงนั่นเอง ยังมีความหลากหลายและซับซ้อน และเพื่อเป็นการขยายความเข้าใจในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่าง “เพศสภาพ” และ “พื้นที่” เมื่อเกิดการปรับเปลี่ยน โดยเฉพาะบนพื้นที่ส่วนตัวและพื้นที่สาธารณะ ซึ่งใช้พื้นที่หอพักหญิงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เป็นกรณีศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตลักษณ์ของผู้หญิงและความเป็นหญิงต่อพื้นที่สาธารณะ 2) เพื่อศึกษาพื้นที่หอพักหญิงภายในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในฐานะที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อให้เกิดการแสดงออก และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการออกแบบพื้นที่หอพักหญิง

งานวิจัยชิ้นนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่ใช้การสัมภาษณ์ประชากรศึกษาหลักและรองซึ่งเป็นนักศึกษาหญิงมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งสิ้นรวม 16 คน โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด ร่วมกับการสังเกต (Total Observation) การจดจำ วาดภาพ และถ่ายภาพ โดยเน้นไปที่การสร้างความสัมพันธ์ความสนิทสนมเพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก เก็บข้อมูลในพื้นที่หอพักและพื้นที่บ้านของประชากรศึกษาหลัก (5 คน) ตามลำดับ โดยอาศัยหน่วยวิจัยหลัก 3 หน่วยคือ ภาพตัวแทน กิจกรรมในการใช้พื้นที่ และวัตถุที่ครอบครอง ซึ่งสามหน่วยนี้จะช่วยในการคลี่คลายการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ในพื้นที่เพื่อกำหนดขอบเขตของพื้นที่ส่วนตัว และเชื่อมเข้าสู่พื้นที่สาธารณะ

จากการวิจัยพบว่า ถึงแม้จะมีการปรับเปลี่ยนและโยกย้ายตำแหน่งแห่งที่ระหว่างพื้นที่บ้าน (พื้นที่ส่วนตัว) มาสู่พื้นที่หอพักหญิง (พื้นที่สาธารณะ) ภาพตัวแทนของประชากรศึกษาหลักนั้นยังคงปรากฏเช่นเดิม การปรับเปลี่ยนทางด้านกิจกรรมพบว่ามีผลสอดคล้องต่อกิจกรรมที่เคยเกิดขึ้นและคุ้นเคยในพื้นที่บ้าน เช่น การเพิ่มพื้นที่ครัวทำอาหารภายในห้องพัก และสอดคล้องกับภาพตัวแทนเดิม สำหรับวัตถุที่ประชากรศึกษาครอบครองนั้น บางชิ้นยังคงแสดงออกถึงภาพตัวแทนของประชากรศึกษาแต่ละคนด้วย เช่น ภาพของความอ่อนหวานถูกใช้แทนด้วยสิ่งของสีชมพู งานวิจัยชิ้นนี้มีข้อเสนอแนะในการออกแบบหอพักหญิงสาธารณะว่า ควรมีการคัดเลือกผู้ที่อยู่ในห้องพักเดียวกัน ควรออกแบบเครื่องเรือนภายในห้องที่สามารถปรับเปลี่ยนได้เพื่อรองรับความต้องการของผู้ที่พักอาศัยในพื้นที่ที่จำกัด หรือแม้แต่ควรมีการเตรียมการจัดห้องที่มีความหลากหลายเพื่อรองรับต่อการแสดงออกทางอัตลักษณ์ของคนแต่ละคน

The aim of this research is to explore the relationship between 'female-feminine-private space-home' and 'female-feminine-public space-dormitory' because, as far as feminist arguments go against the dichotomy between man and woman, there are varieties and complex within the realm of female-feminine itself. Therefore, the need is to expand the body of knowledge of the relationship between 'gender' and 'space', in particular when the occupied position and space have changed. Female Public Dormitories of Chiang Mai University have been selected as the case study. The object of this research is to 1) explore the relationship between female and female identity manifested in the public realm 2) explore the space of dormitory regarded as the condition from which female identity has been changed and reconstructed 3) search for a design suggestion of female public dormitory.

This research is conducted by using a qualitative method consisting of an in-depth interview for 16 female students of Chiang Mai University including both main and mutual participants, combined with total observing, memorizing, drawing, sketching, and photographing. All combined method is aimed to establish the relation with the main participant in order to get into the personal level of information. Spaces in dormitory and at home of five main participants have been visited and explored focusing on three points: constitution of representation, activities in the space, personal belonging objects, which help unveiling the process of altering an identity in relation to space, that is to say to define private boundary and to connect to public sphere.

The result shows that although the occupying space has changed from private house to public dormitory the representation of the self still remains. For the activities, there is a similarity of what the participants have done at home, such as cooking and nursing activities from their pre-dormitory life has also been found in the dormitory setting. For personal belonging objects, some participants choose a preferred color of the object in order to signify their territory. For design suggestions: it should have the selecting process for the member of the room, the furniture should be flexible enough allowing people to adjust them according to their needs, and the university should prepare various types of rooms or spatial arrangements for supporting ways of expressing and performing student public identities.